

MØTEINNKALLING

Utvalg: FORMANNSKAPET
Møtested: Møterommet, Kommunehuset
Møtedato: 09.03.2022 **Tid:** 18:00

Eventuelt forfall meldes til tlf. 75569000
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall	Innkalt for
Leder	André Kristoffersen		
Nestleder	Rune Jørgensen		
Medlem	Marit Cicilie Moldjord	FO	
Medlem	Håkon André Nordberg Sæther		
Medlem	Torbjørn Grimstad		
Varamedlem	Iris Skoglund		

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr. Tittel
---------	------------------------

8/22	22/132 HÅNTERING AV BOSETTING AV UKRAINERE
------	--

Beiarn kommune 09.03.2022

Andre Kristoffersen
ordfører

HÅNTERING AV BOSETTING AV UKRAINERE

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
Arkivsaksnr.: 22/132

Arkiv: F30

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
8/22	Formannskapet	09.03.2022

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommune ønsker å ta imot flyktninger som følge av krigen i Ukraina.

For å forberede oss på best mulig måte kan vi ta imot flyktninger med virkning fra 1. april 2022.

Foreløpig antall flyktninger vi kan ta imot er 50. Tallet kan bli justert som følge av samarbeid med private og lokale organisasjoner. Beiarn kommune vil koordinere all lokal innsats og holde IMDI løpende orientert om ledig mottakskapitet.

I denne saken skal Beiarn kommune gi en foreløpig tilbakemelding til IMDI om kommunens holdning til å ta imot flyktninger som følge av den humanitære krisen etter de pågående krigshandlingene i Ukraina.

Situasjonen er spesiell og den er uklar hva angår økonomiske konsekvenser for kommunen, hva som kreves for å få ta imot og hvor stor reell kapasitet kommunen har samlet sett. Det fremgår ikke av kommunens delegasjonsreglement hvilket politisk utvalg som er bemyndiget til å fatte vedtak i saken. Det innebærer at myndigheten tilligger kommunestyret. Svarfrist på henvendelsen fra IMDI er torsdag 10. mars. Ordfører legger opp til bindende vedtak i formannskapet og vil besørge orientering til kommunestyret etter kommunelovens regler om hastevedtak.

Bakgrunn:

Europa har ikke hatt erfaring med en krig mellom to selvstendige stater siden 2. verdenskrig. Verdensøkonomien og samhandlingen mellom nasjoner var totalt annerledes skrudd sammen for åtti år siden. Det er derfor ikke mye relevant informasjon eller erfaringer å trekke ut fra den perioden.

Kommunen bidro imidlertid med mottak av flyktninger etter at et stort antall personer kom over grensen ved Storskog i Finnmark som følge av krigen i Syria. Beiarn kommune tok imot totalt 48 personer som konsekvens av den konflikten og de oppfordringer vi da fikk. Våre erfaringer herfra kan vi ta med oss, men mye er annerledes nå.

Fra IMDI har alle kommuner i Norge fått henvendelse om hvordan vi stiller oss til å motta flyktninger som følge av den humanitære krisen som følger av den pågående krigen i Ukraina. Også Statsforvalteren og KS spør om kommunenes muligheter til å hjelpe.

De er stor usikkerhet knyttet til hvordan vi som nasjon og som kommune skal opptre og håndtere den pågående krigen. I tilknytning til saken må vi også hensynta at vi for tiden har stor lokal smitte med Covid 19 og har hatt en ekstra belastning på kommune og samfunn som følge av dette.

Forenklet historisk bakgrunnen for konflikten kan forenklet listes opp slik:

Den viktigste historiske hendelsen i forholdet mellom Russland og Ukraina skjedde helt tilbake i året i 1654, da Bohdan Khmelnytsky, en kosakkleder som ledet opprøret mot Polsk styre, sverget troskap til Tsaren i bytte for russisk hjelp mot Polen.

Fra da og frem til 1991, med unntak av uavhengighet mellom 1917 og 1920 i perioden med revolusjon i Russland, har Ukraina blitt politisk kontrollert fra Russland.

I vest-Ukraina er de fleste innbyggerne en del av den Polsk-Litauiske kirke, snakker ukrainsk og har en sterk ukrainsk selvfølelse, mens i øst-Ukraina er majoriteten ortodokse og snakker russisk.

Ved Tysklands gjenforening ble det sagt muntlig til Russland at Nato ikke skulle komme en tomme lengre øst. Men etter det har Nato innlemmet tidligere østblokkland og de facto flyttet «Nato-grensen» lenger øst. Om også Ukraina skulle bli medlem av Nato, kunne det bety vestligkontrollerte atomvåpen tett på Russland.

Verdenssamfunnet og særlig det vi kaller det vestlige verden har reagert kjapt og kraftig overfor Russland. Spesielt når det gjelder våpenleveranser til Ukraina og stadig sterkere økonomiske sanksjoner. Russland er for alle praktiske formål utestengt på alle arenaer der vesten er involvert, økonomisk, kulturelt og sportslig.

Tyskland har endret sikkerhetspolitikken 180 grader, de vil blant annet øke forsvarsbudsjettet med 100 mrd. euro omgående. I tillegg vil de øke forsvarsutgiftene til godt over 2 % av BNP iht. Nato-krav.

Finland vurderer nå medlemskap i Nato, og samme diskusjon har startet i Sverige. Norge har satt til side en 50 år gammel lov om ikke levere våpen til krigførende parter. I sum har særlig Europa samlet seg til en felles front mot Russland, økonomisk og militært.

Vi må beskrive Norges økonomi som meget åpen. Det innebærer at landet som helhet er avhengig av at kjøp og salg av tjenester og varer for våre innbyggers egen velferd og videre utvikling. Det påvirker Norges håndtering av krigen.

Den faktiske situasjonen i så vel Russland som Ukraina må etter snart to ukers krig beskrives som uoversiktlig. Russland har invadert landet og tar hver dag kontroll over nye områder i øst og sørøst, men også via Hviterussland i nord. Ukrainerne har imidlertid vist storkampvilje og Kyiv er i skrivende stund ikke inntatt. Å kontrollere og å påvirke informasjonsstrømmene er i seg selv en viktig del av konflikten. Basert på den informasjonsflyten forsøker partene å vinne eget folk og viktige samarbeidspartnere sin støtte, forståelse og motivasjon for å stå på i konflikten.

Som viktig naboland til Russland i Finnmark, som NATO-land og FN-nasjon er Norge berørt direkte og strategisk sett. Vi ser at Stortinget og regjeringen har vært tydelig i sin

fordømmelse av Russlands invasjon, men at ikke bare Forsvaret, men kultur- og idrettsnorge og ikke minst nærings-Norge veier sine ord og vurderer mulige konsekvenser av sanksjoner og øvrige aktiviteter. Stadig flere fordømmer invasjonen og stenger for trafikk, handel og kulturutveksling med Russland. Administrasjonen forsøker følge med i informasjonsstrømmen for å kunne gjøre fortløpende vurderinger av ulike lokale tiltak. Man må regne med at krigen vil vare en tid. Av den grunn er det også viktig å vurdere langsiktig effekt av mulige aktiviteter som påvirker oss i Beiarn på både kort og lang sikt.

Flyktningestrømmen fra Ukrainas vestlige deler er stor. NRK informerer om at FN's høykommisær sitt offisielle tall pr. 8. mars er at 2 millioner mennesker på flukt over mot vest. Nabolandet Polen er det første landet de fleste av disse møter, men hele Europa er involvert. I Ukraina antas å bo ca 43 millioner. Oversikten er ikke så god som vi er vant med fra Norge. Nær 25 % av disse bor i de østlige delene av landet, som altså har historisk, kulturell, økonomisk, familiær og militær kontakt med sin store nabo Russland. De øvrige vel 75 % av befolkningen er mer orientert mot Europa og sine naboland der. Det er svært uklart hvor mange som potensielt kan komme til å flykte fra Ukraina, men 12 til 15 millioner har versert i media. Vi snakker i tilfelle om et antall på flukt fra ett land – og på kort tid, verden ikke har sett før.

Det er på denne bakgrunn at også Norge er utfordret og at enhver kommune er bedt om å tilkjenne sin holdning og sine muligheter til å ta imot flyktninger.

Klar til å motta flyktninger? Hva må vi tilby og hva har vi av muligheter?

Oppfordringen fra IMDI (vedlegg) kom til kommunen torsdag 3. mars. Fredag 4. mars ble det brukt tid på begynnende vurderinger av Beiarn kommunes muligheter. Mandag 7. mars ble ordfører invitert til å delta under denne saken, da rådmannens ledergruppe hadde møte.

Holdningen er tydelig. Vi vil gjerne bidra, men er i tvil om hvor raskt vi kan være klare og hvor mange vi er i stand til å motta på en god måte. Av faktorene som ble sett på var:

- *Nokså stor spredning av Covid-smitte i Beiarn.*
Vi tror at det kan å ytterligere ca 14 dager før vi smitten er på topp i egen befolkning. Langvarig slitasje på egne ansatte på grunn av pandemien.
Ventede utfordringer med å fylle vakter gjennom hele døgnet innen omsorgsfagene.
- *Uklart hva vi faktisk skal kunne levere av tjenester til flyktninger vi får.*
Men vi forstår at vestligorienterte kvinner og barn, samt eldre vil dominere.
I Ukraina får voksne menn ikke forlate landet. De skal delta i krigen.
Vi må anta at traumer og følelsesmessig sjokk er betydelig blant de som kommer.
Vi vurderer de språklige og kulturelle, samt matmessige og religiøse forhold som overkommelige.
Kriminalitet med blant annet menneskesmugling må påregnes.
- *Økonomiske konsekvenser er ikke avklart - ennå*
Det gjelder både kommunen og private som på en eller annen måte vil bidra.
Kommunen vil anta at de økonomiske forholdene blir noen lunde likt forholdene vi har erfaringer med fra siste vi tok imot flyktninger.

Kommunens opparbeidede flyktningefond står i forhold til de forpliktelser vi allerede har og avvikles i løpet av gjeldende økonomiplanperiode.
Kommunens likviditet er bra og ikke til hinder for å agere raskt.

Ledergruppa og ordføreren ser gode muligheter for en tettere involvering av egne innbyggere enn ved forrige flyktningekrise. Det ble derfor arrangert et møte 8. mars der Frivilligsentralens styreleder og leder møtte. Formannskapets medlemmer var invitert uten møteplikt.

Konklusjonen fra dette møtet sammenfalt godt med de forhold og konklusjoner som på forhånd var tatt. Ordfører bestemte å innkalle til hastemøte med bakgrunn i henvendelsen og den informasjonen som forelå pr. 8. mars kl. 14.00. Utgangspunktet er at møtet ser på Russlands invasjon som et klart brudd på Folkeretten. Det fremsettes stadig mer troverdig dokumentasjon på dette og møtet reagerte på at sivile i Ukraina blir utsatt for handling og lidelser som bryter med internasjonalt anerkjente regler for hva som er akseptabelt selv i en krigssituasjon.

Møtet konkluderte med at kommunens system Varsling 24, sammen med kommunens hjemmeside og kommunens FB-side skal tas i bruk snarest for å få oversikt over private og organisasjoner som har husvære og annet de kan bidra med.

Nærmere om økonomiske forhold for Beiarn kommune

Hvordan dette vil påvirke verdensøkonomien, nasjonal økonomi og Beiarsamfunnets samlede økonomi er vanskelig å vurdere nå, men noen faktorer ser ut til å tre fram:

De internasjonale sanksjonene mot Russland er massive – og økende. Nato er tydelige på at så lenge krigen foregår i et ikke-Natoland, skal man ikke intervenere med direkte militær aktivitet i Ukraina. Sanksjonene rettes mot russisk handel og økonomi, som i stor grad er avhengig av eksport av særlig olje og gass. Russland vil mest sannsynlig stå på kanten av økonomisk ruin om dette blir langvarig.

Europa vil starte opprustning vi ikke har sett siden 50-60 tallet. Europa og Nato-land vil mest sannsynlig måtte redefinere handel i lys av et sikkerhetspolitisk bilde, og det vil kunne medføre mer kontroll på eierskap og hvor produksjon av definerte samfunnskritiske faktorer skjer innenfor egne land. Opprusting og eventuell hjemflagging av diverse typer industri vil i mellomlang tidshorison (1-5 år) medføre vekst, flere i arbeid, økt offentlig pengebruk osv.

En av skadene Koronapandemien påførte samfunnet var klar økning i inflasjonen. En kraftig investeringsboom innen sikker energiforsyning, og militær opprustning vil medføre ytterligere etterspørsel etter råvarer og arbeidskraft, noe som øker inflasjonspresset ytterligere. Klassisk økonomisk teori skulle tilsi høyere renter enn vi ser i dagens marked. I Norge ventes sentralbanken å gjennomføre den varslede trinnvise renteøkningen.

Problemet med endringene vi ser konturene av nå er at det i hovedsak vil være offentlige utgifter som styrer utviklingen. Økte direkte skatter vil være vanskelig siden husholdningene allerede opplever økte kostnader til mat og energi. Vi må ha med oss at Ukraina er en betydelig eksportør av hvete og landbruksorienterte produkter. Det vil derfor trolig bli et

press på sentralbanker for å bidra til å holde lange renter moderate, Europa sett under ett. Det betyr videre pengetrykking om lange renter skulle begynne å stige. Belåningen i vestlige verden er allerede på historiske toppnivåer, så det sier seg selv at ytterligere belåning nå vil ta oss inn i et territorium vi aldri har sett før, sammen med en fullstendig uoversiktlig sikkerhetssituasjon med de farene det medfører.

For Norges del, som stor leverandør av energiproduktene olje, gass og tidvis også elektrisk kraft, vil vi kunne profitere stort på den situasjonen som har oppstått. Videre oppgang i strømprisene vil private og næringslivet trolig bli delvis kompensert for. Dette for ikke å ramme husholdninger og næringsliv for sterkt. Norsk økonomi samlet, kan faktisk vente økonomisk oppsving på kort og mellomlang sikt. Utfordringene blir hvordan vi håndterer dette. Norges Bank har varslet renteøkning den 24. mars, og at de vil fortsette å heve rentene. I sin siste årstale varslet sentralbanksjef Olsen at om lønninger og priser fortsetter å stige, så vil sentralbanken måtte svare med å øke rentene mer enn det som i dag ligger i rentebanen. Gitt den kraftige oppgang i råvare-, energi- og oljepris vi nå ser konturen av at kan vedvare en stund, kan det være fornuftig å ta høyde for at rentene kan stige noe mer enn det som ligger i dagens rentebane fra Norges Bank. Nye signaler om hvordan sentralbanken analyserer situasjonen får vi i etterkant av rentemøte den 24. mars.

Beiarn kommune har betydelig ledig likviditet plassert i aksje- og rentemarkedet. Vi mottar daglig oppdateringer og ser betydelige endringer i verdien av porteføljene. Midlene er fordelt på aktivklasser og differensiert i forhold til geografi og sektorer. Vi har ikke funnet å gjøre endringer av betydning så langt. Vi tok ut de nødvendige 5,25 millioner fra markedet for å finansiere vår deltakelse i emisjonen i Gildeskål sparebank få dager før krigen startet og markedet reagerte.

Vi må huske at vi ser disse investeringene over lang tid, altså løpende for mer enn fem år fremover, og skal tåle betydelige svingninger. Hensyntatt kommunestyrets ventede disponering etter god avkastning i 2021 og et bra netto driftsresultat for samme år, har kommunen en buffer på godt over 30 millioner å ta av før vi får problemer av spesiell betydning. Vi må imidlertid huske at vi har satt inn 8.6 millioner i årets driftsbudsjett fra finansområdet og vi vet at flere driftsområder har trange budsjetter for inneværende år og har varslet kostnadsutfordringer det blir krevende å ta inn med gitte rammer. Rådmannen vil gi en mer detaljert og oppdatert informasjon om dette under møtet, dersom det er interesse for det. Fullmakter til justeringer av porteføljene er gitt til rådmannen. Det er meget aktuelt å gå kraftig ned på andelen aksjer raskt. Pr. månedsskiftet februar/mars har vi en verdireduksjon på plasserte midler på ca 3,5 millioner.

Vurdering:

Beiarn kommune vil påta seg en koordinerende rolle lokalt men trenger litt tid på seg til å gjøre oss klare og til å avklare mulig og svært velkommen deltakelse fra private og lokale organisasjoner.

Vedlegg:

Henvendelsen fra IMDI av 3. mars.

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Deres ref:

Vår ref: 22-01464-1

Dato: 03.03.2022

22/132 1 1181/22

F80

Kart

Informasjon om håndtering av bosetting av ukrainere

Mange mennesker har de siste dagene flyktet fra Ukraina. UNHCR melder om at 1 million mennesker har flyktet i løpet av den siste uken.

Som følge av situasjonen i Ukraina, er det ventet at mange ukrainere vil ankomme Norge i tiden fremover. På nåværende tidspunkt er det uklart hvor mange flyktninger som vil komme til Norge, og hvor og når disse vil bli bosatt. Vi vet imidlertid at en avgjørelse fra regjeringen om antallet Norge skal ta imot vil kunne komme om svært kort tid. I tillegg er antall asylsøkere fra Ukraina økende. Behovet for bosetting av flyktninger i kommunene vil dermed kunne bli større enn tidligere antatt. På bakgrunn av dette ønsker IMDi å varsle om behov for økt kapasitet i bosettingsarbeidet.

Vi ber derfor om at alle kommuner vurderer egen bosettings- og tjenestekapasitet på nytt. Dette vil sikre bedre beredskap ved behov for rask oppbygging av kapasitet for bosetting i kommunene.

IMDi vil i løpet av kort tid gjennomføre en kartlegging av kapasitet og tilgjengelighet i kommunene. Din kommune vil snart motta en egen henvendelse hvor vi ber om tilbakemelding på mulig kapasitet og rask tilgjengelighet. Vi håper at denne henvendelsen kan besvares raskt gitt den aktuelle situasjonen.

Så langt det er mulig vil IMDi jobbe for forutsigbarhet i bosettingsprosessen. Samtidig er uforutsigbarhet noe som kjennetegner migrasjonsfeltet og behovet for bosetting i kommunene. Vi setter stor pris på den fleksibiliteten kommunene hittil har vist, og tror at vi i fellesskap skal være i stand til å finne gode løsninger.

Informasjon om situasjonen vil oppdateres løpende på våre nettsider www.imdi.no.

Med vennlig hilsen

Libe Rieber-Mohn
Direktør
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Dokumentet er elektronisk godkjent og er derfor uten håndskrevet signatur

Mottakere: Alle landets kommuner

